

Visuele toer door De Ruigte: juli 2026

Mijn naam is Peter Snelderwaard en ik hou het hele jaar door de flora en fauna in De Ruigte nauwgezet in de gaten. Het natuurpark is erg gevarieerd dankzij de verschillende biotopen (leefomgevingen). Elke maand laat ik deze diversiteit zien met een fotoverslag.

Kaardenbol

Droogte treft ook De Ruigte. Op de zonnigste plekken is de bodem nu uitgedroogd. Waar bezoekers voor veel erosie zorgen, verdwijnen planten. Een verzoek: blijf op de paden, dit geldt ook de hond. Veel planten lijken hun levenscyclus te versnellen. Ze groeien minder uitbundig, maar blijven klein en bloeien snel. Vormen zaad en gaan daarna in rust. Grasachtige planten hebben hun sappen in de wortels opgeslagen en zijn in zomerrust gegaan. Rond bomen en struiken is meer schaduw en dus zijn daar lagere temperaturen.

Er staan verschillende **kaardenbollen** (*Dipsacus fullonum*). De kaardenbol is een tweejarige plant. In het eerste jaar steekt de plant vooral energie in groei en opslag; daardoor kan hij in het tweede jaar krachtig bloeien en veel zaad produceren. Dat geeft de plant een voorsprong tijdens de hittegolven die we dit jaar meemaken.

Pyjamaschildwants

Ook dit jaar weer zit de **pyjamaschildwants** (*Graphosoma italicum*) op de schermbloemen van **wilde peen** (*Daucus carota*). Het scherm bestaat uit vele stralen, waarvan de buitenste bij rijping in de vorm van een "vogelnestje" naar binnen zijn gebogen. Daar zoeken de pyjamaschildwantsen beschutting.

Pyjamaschildwants 2

De aanhoudende droogte lijkt invloed te hebben op het aantal insecten. Sommige soorten had ik nog niet gezien; dat geldt ook voor de **pyjamaschildwants** die vorig jaar ruim aanwezig was.

Pas deze week zag ik twee koppels. Deze kleurrijke wants is een typische boomwants die niet vaak op de bodem komt en het meest wordt gevonden in ruige, meestal droge en zon-beschenen kruidenvegetaties.

Mijterschildwants

In 2005 zijn er 617 soorten wantsen in Nederland geteld. Je vindt ze op het land, in het water. Deze **mijterschildwants** (*Aelia acuminata*) leeft van de sappen van grassen en granen, wat hem niet geliefd maakt bij boeren, maar wel welkom in De Ruigte. De mijterschildwants heeft een iets langwerpige lichaam dat met enige fantasie doet lijken op een mijter.

Akkerhommel op de veeldoornige distel

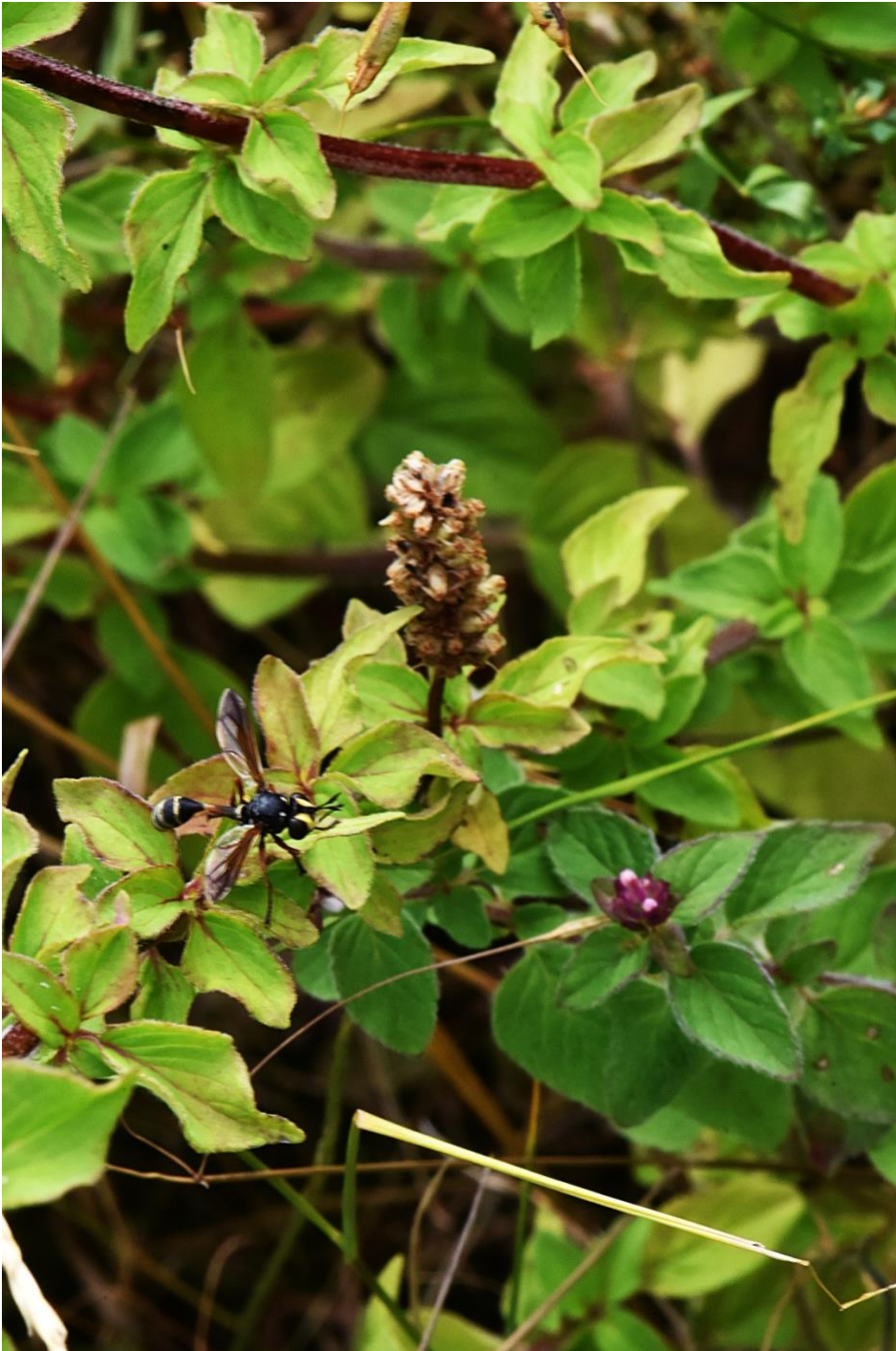
Er is een soort waar geen tekort aan is en dat is de **akkerhommel** (*Bombus pascuorum*). Waar je ook kijkt, deze hommel zie je nectar verzamelen voor de energie en stuifmeel voor jongen. Op het veldje staat een **veeldoornige distel** (*Carduus acanthoides*). Op de bloemen kun je de akkerhommels van heel dichtbij bekijken. De akkerhommel laat zich niet verstoren door passanten.

Akkerhommel

De akkerhommel kent kleurvariaties zoals deze lichte gekleurde hommel. De patronen blijven wel hetzelfde. Toen deze stil ging zitten, kon je aan de beschadigingen aan de vleugels zien dat dit een ouder exemplaar is, wat ook tot kleurvervaging kan leiden, net als bij mensen.

Gewoon knuppeltje

En ja, waar hommels zijn heb je het knuppeltje. Het **gewoon knuppeltje** (*Physocephala rufipes*) is een vlieg die parasiteert op de hommels.

Tronkenbij.

De verscheidenheid aan bijensoorten is er wel maar ook hier zijn de aantallen lager dan vorig jaar. Misschien als gevolg van de aanhoudende warmte of de kortere bloei of afwezigheid van sommige kruiden. Wilde bijen zijn meer gebonden aan een of enkele soorten bloemen, hun waardplanten. Zoals deze **tronkenbij** (*Heriades truncorum*) die een stuifmeelspecialist is, en die voornamelijk stuifmeel van gele composieten zoals kruiskruidsoorten verzamelt. Deze tronkenbij verzamelt stuifmeel van het Duinkruiskruid (*Jacobaea vulgaris subsp. dunensis*), een ondersoort van het Sint Jacobskruiskruid. De tronkenbij nestelt in oude kevergangen in oud hout en ook oude rietstengels.

Gehoornde maskerbij

Gehoornde maskerbij (*Hylaeus cornutus*) vind je op de peen en de berenklaauw die beiden nu uitbundig bloeien. De gehoorde maskerbij komt meer richting Limburg voor. Het is een warmte-minnende soort die voorkomt op ruderaal terreinen zoals spoorwegemplacements. We zien vaker door de hogere temperaturen warmte-minnende soorten noordelijker in Nederland. Warmte is iets anders dan hitte, waardoor soorten de koelere omgeving opzoeken.

Distelvlinder.

Ik kon het niet laten om deze **distelvlinder** (*Vanessa cardui*) nog een keer te laten zien. Het is ook een bijzondere vlinder. Mede door het grote aantal distels is de vlinder redelijk aanwezig in De Ruigte dit jaar. Bij de distelvlinder zie je maar 4 van de 6 poten. Zijn voorpoten zijn kleiner en zijn opgetrokken tegen het lichaam. Distelvlinder behoort tot de familie Nymphalidae, de zogenoemde brush-footed vlinders. Deze voorpoten bevatten veel sensoren die helpen bij proeven en verkennen van de omgeving, of het herkennen van welke soortgenoten er gezeten hebben.

Brede wespenorchis.

Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*) heeft zich uitgebreid en staat nu ook tussen de klimop. De wespenorchis wordt vaak in combinatie met klimop gezien. De naam wespenorchis verwijst naar het bestuiven van de bloem door wespen, zoals de **gewone wesp** (*Vespula vulgaris*). De klimop wordt goed bezocht door deze wespen. Door bij of tussen de klimop te groeien, verhoogt de wespenorchis de kans om door wespen bezocht te worden.

Het is mooi dat de wespenorchis zich uitzaait. Verplaatsen is niet mogelijk, omdat ze sterk afhankelijk zijn van de symbiose met specifieke schimmeldraden. De bladeren zijn sterk gereduceerd en deze hebben weinig chlorofyl. De wespenorchis krijgt voeding via een uitgebreid net van schimmeldraden.

Zwartgerande tuinslak

De zuidkant van de Kruidenheuvel ligt wat meer in de schaduw van bomen. Door het kleine beetje regen wat de afgelopen tijd gevallen is, heeft het **laddermos** zich volgezogen met water. Dit houdt de ondergrond vochtig ondanks de hoge temperaturen. Zolang de kruiden een dichte laag vormen over de heuvel, zorgt het laddermos voor een buffer aan vocht. Als je voorzichtig de kruiden een beetje opzij buigt, zie je het vochtige mos. Deze **zwartgerande tuinslak** (*Cepaea nemoralis*) voelt zich helemaal thuis in deze omgeving, en leeft van de dode bladeren.

Zwenkgras

Aan de noordzijde van de Kruidenheuvel bij de ingang, is er meer erosie door de bezoekers. Daardoor zijn er open stukken ontstaan waardoor dit deel van de heuvel verdroogt. Toch zijn er soorten die deze kale stukken prefereren. Zoals deze **zwenkgrassen**: alles is er verdroogd maar deze zwenkgrassen staan er prachtig bij.

Door de warmte in de Ruigte en in de hele stad, zijn veel vogelsoorten weggetrokken. Temperaturen stijgen makkelijk boven de 45 graden. Dat kan zelfs te veel zijn voor vogels. De reden waarom sommige soorten er nog wel zijn, is omdat het broedseizoen achter de rug is. Zang om je territorium te behouden, is niet meer nodig. Ook gaan vogels langzaam in de rui.

Voor de volgende keer zal ik weer een overzicht van vogels in De Ruigte op basis van geluidsopnamen toevoegen.

Helaas noodzakelijke gedragsregels:

- Geen toegang met auto of fiets
- Wandel over de paden
- Afval meenemen (of in de prullenbak bij de entree van het park)
- Verboden te zwemmen of te varen in de wateren rondom de eilanden
- Verboden om de eilanden te betreden
- Verboden om te barbecueën en/of open vuur te maken
- Verboden te kamperen
- Honden aan de lijn (drollen verwijderen)

Algemene informatie over De Ruigte

Het natuurpark wordt in samenspraak met de gemeente beheerd door de Groengroep. De Groengroep bestaat uit bewoners van Vreewijk. Eén keer per maand wordt er onderhoud uitgevoerd door de Groengroep.

Lijkt het u leuk om ook een actieve bijdrage te leveren, informeer naar de volgende werkdag via DeRuigte@outlook.com

Lees meer informatie op de speciale pagina van De Ruigte (onder Thema's).

Contact

Groengroep: DeRuigte@outlook.com

Gemeente: Gerpieter Wilbrink g.wilbrink@leiden.nl, tel 14071

Abonneer jezelf!

Ben je nog niet geabonneerd op deze website, doe dit dan nu.

Je krijgt dan een melding via e-mail bij een nieuw bericht op de website.

Vergeet niet de aanmelding te bevestigen!

Je hoeft dan bijvoorbeeld niets te missen van deze boeiende maandelijkse toer door De Ruigte.